

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی
شورای عالی برنامه ریزی

مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس
دوره کارشناسی مترجمی زبان عربی

کمیته زبانهای خارجی
گروه علوم انسانی

مصوب هیئت و شصت و ششمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی

مورخ ۱۳۷۲/۸/۱۶

بسم الله الرحمن الرحيم

برنامه آموزشی
دوره کارشناسی مترجمی زبان عربی

گروه : علوم انسانی
رشته : مترجمی زبان عربی
دوره : کارشناسی
کمیته تخصصی : زبانهای خارجی
شاخه :
کدرشته :

شورای عالی برنامه ریزی در دیست ولایت و ششمین جلسه مورخ ۱۳۷۲/۸/۱۶ بر اساس طرح دوره کارشناسی مترجمی زبان عربی که توسط کمیته زبانهای خارجی گروه علوم انسانی شورای عالی برنامه ریزی تهیه شده و به تأیید این گروه رسیده است. برنامه آموزشی این دوره را در سه فصل (مشخصات کلی، برنامه و سرفصل دروس) بشرح پیوست تصویب کرد و مقرر میدارد:

ماده (۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی مترجمی زبان عربی از تاریخ تصویب برای کلیه دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی کشور که مشخصات زیر را دارند لازم الاجرا است .

الف : دانشگاهها و مؤسسات آموزش عالی که زیر نظر وزارت فرهنگ و آموزش عالی اداره میشوند .

ب : مؤسساتی که با اجازه رسمی وزارت فرهنگ و آموزش عالی و براساس قوانین ، تاسیس میشوند و بنا بر این تابع مصوبات شورای عالی برنامه ریزی میباشند .
ج : مؤسسات آموزش عالی دیگر که مطابق قوانین خاص تشکیل میشوند و باید تابع ضوابط دانشگاهی جمهوری اسلامی ایران باشند .

ماده ۲) از تاریخ ۱۳۷۲/۸/۱۶ کلیه دوره‌های آموزشی و برنامه‌های مشابه موءسسات در زمینه کارشناسی مترجمی زبان عربی در همه دانشگاهها وموءسسات آموزش عالی منکور در ماده ۱ منسوخ میشوند ودانشگاهها وموءسسات آموزش عالی یادشده مطابق مقررات میتوانند این دوره را دایر وبرنامه جدید راجرا نمایند .

ماده ۳) مشخصات کلی وبرنامه درسی وسرفصل دروس دوره : کارشناسی مترجمی زبان عربی در سه فصل جهت اجرا به وزارت فرهنگ وآموزش عالی ابلاغ میشود .

رای صادره دویست وشصت وششمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۲/۸/۱۶

در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی مترجمی زبان عربی

- ۱) برنامه آموزشی دوره کارشناسی مترجمی زبان عربی که از طرف گروه علوم انسانی پیشنهادشده بود با اکثریت آراء بتصویب رسید .
- ۲) برنامه آموزشی دوره کارشناسی مترجمی زبان عربی از تاریخ تصویب قابل اجرا است .

رای صادره دویست وشصت وششمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۲/۸/۱۶ در مورد برنامه آموزشی دوره کارشناسی مترجمی زبان عربی صحیح است بمورد اجرا گذاشته شود .

مورد تأیید است دکتر سید محمد رضا هاشمی کلپایگانی

وزیر فرهنگ وآموزش عالی

رونوشت : به معاونت آموزشی وزارت فرهنگ وآموزش عالی جهت اجرا ابلاغ میشود .

سید محمد کاظم نائینی
دبیر شورای عالی برنامه ریزی

بسم الله الرحمن الرحيم

فصل اول

مشخّمات کلی دوره کارشناسی زبان عربی

۱- تعریف و هدف :

الف- تعریف : دوره کارشناسی زبان عربی یکی از دوره‌های آموزش عالی است که بمنظور تربیت نیروی انسانی مورد نیاز نهادها و واحدهای تحقیقاتی و اطلاعاتی جمهوری اسلامی ایران در زمینه‌های تخصصی، تهیه و تدوین گردیده است .

ب- هدف : هدف از برنامه‌ریزی این دوره تامین نیازمندیهای موسسه تحقیقاتی و نهادهای دولتی آشنابزبان عربی جهت انجام وظایف محوله و ترجمه اسناد و مدارك موجود در این واحدها می‌باشد .

۲- طول دوره و شکل نظام :

طول دوره کارشناسی زبان عربی ۴ سال است و نظام آموزشی آن نیز واحدی بوده و و کلیه دروس نظری و عملی در مدت ۸ نیمسال ارائه و برگزار می‌گردد .
طول هر نیمسال تحصیلی ۱۷ هفته بوده و حداقل زمان برای هر واحد نیز یک ساعت در هفته می‌باشد .

۳- نوع و تعداد واحدهای درسی :

تعداد کل واحدهای درسی دوره کارشناسی زبان عربی ۱۴۵ واحد به شرح زیر خواهد بود :
الف- دروس عمومی ۲۳ واحد
ب- دروس اصلی و تخصصی ۱۲۲ واحد

۴- نقش و توانایی :

فارغ التحصیلان دوره کارشناسی زبان عربی قادر خواهند بود زبان عربی را تکلم و با فرهنگ و ادبیات عرب آشنایی یابند تا بتوانند پاسخگویی نیاز فعلی و آتی سازمانهای

تحقیقاتی و اطلاعاتی کشور باشد.

۵- ضرورت و اهمیت :

ماهیت فعالیتهای تحقیقاتی و شکل ساختار سازمانهای آن اقتضاء می‌کند که از پرسنلی برخوردار باشد که زبان حوزه‌های فعالیت خود را بخوبی دانسته ، بنحویکه بتوانند خود را با جامعه و فرهنگ حاکم بر آن تطبیق دهند از اینرو دانستن یک نوع زبان خارجی از ضروریات اولیه و پایه به حساب می‌آید . لذا آموزش این تخصص بگونه‌ای که فارغ‌التحصیلان آن بتوانند از عهده انجام وظایف فوق برآیند اجتناب ناپذیر و ضروری است .

الف- دروس عمومی دوره کارشناسی زبان عربی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پوششها از یا زمان ارائه درس
			جمع	نظری	عملی	
۱	معارف اسلامی (۱)	۲	۳۴	۳۴	-	
۲	فارسی (۱)	۲	۳۴	۳۴	-	
۳	زبان خارجی (۱)	۲	۵۱	۱۷	۳۴	
۴	تربیت بدنی (۱)	۱	۳۴	-	۳۴	
۵	معارف اسلامی (۲)	۲	۳۴	۳۴	-	
۶	اخلاق و تربیت اسلامی	۳	۵۱	۵۱	-	
۷	فارسی (۲)	۲	۳۴	۳۴	-	۰۲
۸	زبان خارجی (۲)	۲	۵۱	۱۷	۳۴	۰۳
۹	تربیت بدنی (۲)	۱	۳۴	-	۳۴	۰۴
۱۰	تاریخ اسلام	۲	۳۴	۳۴	-	
۱۱	* انقلاب اسلامی و ریشه‌های آن از قرن سیزدهم	۴	۶۸	۶۸	-	
۱۲	* متون اسلامی (آیات و احادیث)					
۱۳	* زیست شناسی					
۱۴	* آشنائی با کامپیوتر					
* : دروس بندهای ۱۱ تا ۱۴ هر یک دارای ارزش ۲ واحد بوده و ۲ درس از این ۴ درس باید توسط دانشجو انتخاب و گذرانده شود.						
جمع		۲۳	۴۵۹	۳۲۳	۱۳۶	

ب- فهرست دروس اختتامی دوره کارشناسی زبان عربی

پیشنیاز یا زمان ارائه درس	ساعت			تعداد واحد	نام درس	کد درس
	عملی	نظری	جمع			
	-	۶۸	۶۸	۴	صرف (۱)	۱
	-	۵۱	۵۱	۳	نحو (۱)	۲
	-	۵۱	۵۱	۳	تمرین صرف و نحو (۱)	۳
	-	۵۱	۵۱	۳	تمرین صرف و نحو (۲)	۴
	-	۶۸	۶۸	۴	صرف و نحو با تمرین	۵
	-	۵۱	۵۱	۳	تاریخ ادبیات معاصر	۶
	-	۵۱	۵۱	۳	متون نظم و نثر معاصر	۷
	-	۳۴	۳۴	۲	مکالمه (۱)	۸
	-	۳۴	۳۴	۲	انشاء (۱)	۹
	۶۸	-	۶۸	۲	آزمایشگاه زبان (۱)	۱۰
	-	۵۱	۵۱	۳	فن ترجمه	۱۱
	-	۶۸	۶۸	۴	ترجمه از عربی به فارسی و برعکس	۱۲
	-	۶۸	۶۸	۴	متون نظم و نثر دوره عباسی	۱۳
	-	۶۸	۶۸	۴	متون نظم و نثر دوره جاهلی	۱۴
	-	۳۴	۳۴	۲	* فنون بازیگری از زندانیان جنگی	۱۵
	-	۵۱	۵۱	۳	* بیان شفاهی داستان (۱)	۱۶
	-	۳۴	۳۴	۲	* تلخیص متون (۱)	۱۷
	۶۸	۸۳۳	۹۰۱	۵۱	جمع	

ج - فهرست دروس اختصاصی دوره کارشناسی زبان عربی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پیشنهادی یا زمان ارائه درس
			جمع	نظری	عملی	
۱۸	روش تدریس عربی	۲	۳۴	۳۴	-	
۱۹	مکالمه (۲)	۳	۵۱	۵۱	۱-	مکالمه (۱)
۲۰	انشاء (۲)	۳	۵۱	۵۱	-	انشاء (۱)
۲۱	آزمایشگاه زبان (۲)	۳	۱۰۲	-	۱۰۲	۰۱۱
۲۲	قرائت متون کلامی	۲	۳۴	۳۴	-	
۲۳	مباحث صرف و نحو (۳)	۳	۵۱	۵۱	-	
۲۴	مکالمه (۲)	۳	۵۱	۵۱	-	۰۲۱
۲۵	انشاء (۳)	۳	۵۱	۵۱	-	۰۱۰ و ۰۲۲
۲۶	آزمایشگاه زبان (۳)	۳	۱۰۲	-	۱۰۲	۰۱۱ و ۰۲۳
۲۷	روزنامه‌ها و مجلات عربی	۳	۵۱	۵۱	-	
۲۸	ادب سیاسی در اسلام	۳	۵۱	۵۱	-	
۲۹	ادبیات متعهد	۲	۵۱	۵۱	-	
۳۰	زبان خارجه تخصصی (۱)	۳	۵۱	۵۱	-	
۳۱	زبان خارجه تخصصی (۲)	۳	۵۱	۵۱	-	۰۳۲
۳۲	نقد ادبی	۳	۵۱	۵۱	-	
۳۳	متون تاریخی و جغرافیایی	۳	۵۱	۵۱	-	
۳۴	آشنایی با اوضاع معاصر کشورهای اسلامی	۳	۵۱	۵۱	-	
۳۵	متون حدیث و نهج البلاغه	۲	۳۴	۳۴	-	
۳۶	قرائت متون عقلی	۲	۳۴	۳۴	-	
	جمع	۵۳	۱۰۰۳	۷۹۹	۲۰۴	

د - فهرست دروس اختتامی دوره کارشناسی زبان عربی

کد درس	نام درس	تعداد واحد	ساعت			پوشه‌ساز یا زبان ارائه درس
			جمع	نظری	عملی	
۳۷	قرائت متون فقهی	۲	۳۴	۳۴	-	۰۱۹
۳۸	تلخیص متون (۲)	۲	۳۴	۳۴	-	
۳۹	قرائت و ترجمه و تجوید قرآن	۲	۳۴	۳۴	-	
۴۰	مقدمات تفسیر قرآن	۳	۵۱	۵۱	-	
۴۱	علوم قرآنی	۳	۵۱	۵۱	-	
۴۲	جواهر البلاغه	۲	۶۸	۶۸	-	
۴۳	اصول زروش تحقیق	۲	۳۴	۳۴	-	
						
<p>دانشگاهها می‌توانند بر اساس سببیه یکصد و نود و ششمین جلسه شورای عالی برنامه ریزی مورخه ۱۳۶۹/۲/۳۰ بجای دروس ستاره‌دار دروس دیگری را که ضروری می‌دانند ارائه دهند.</p>						
جمع		۱۸	۲۰۶	۲۰۶	-	

تذکره:

لازم به توضیح است که محتوی کتب دوره مورد بحث پس از تبادل نظر با مراکز مختلف آموزش عالی و نیز با بهره گیری از تجارب اساتیدی که سالیان متمادی به تدریس زبان عربی اشتغال داشته‌اند تدوین و با کتب موجود در این دانشکده تطبیق و مفید تشخیص داده شده است.

با عطف به مطالب مذکور در ریز برنامه های تفصیلی تنها به نام کتاب مربوطه اشاره و از ذکر جزئیات اجتناب گردیده است.

فصل دوم

ریز دروس

فصل سوم

شرح دروس

صرف (1)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آموختن يك دوره از صرف بمنظور خواندن و نوشتن صحیح و توانایی درك متون می باشد.

شرح درس:

- اسم

- فعل

- حرف

- مضارع

- امر

- ضمیر

- اسم

- علم

- مفرد

- مثنی

- جمع

- افعال مجرد و مزید

- اسم مقصور و ممدود و ناقص، جامد و مشتق

- (لازم و متعدی) نسبت و احکام آن

- فعل تعجب

– افعال مدح و ذم و تمام مباحث دیگر صرف

لازم به تذکر است منابع این درس کتب ۱، ۲ و ۳ حاضر در دانشکده می باشد.

نحو (1)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: گذراندن يك دوره نحو بمنظور خواندن و درك مفهوم متون مورد نظر می باشد.

شرح درس:

– اعراب و بنا

– فعل و فاعل

– اعراب فعل مضارع

– افعال ناقصه

– حروف مشبیه بالفعل و مبتدأ و خبر

– مفعول فیبه

– حروف جار

– نعت

– حروف عطف

– افعال مقاربه

– مفعول مطلق

– مفعول له

– حال

– تمیز

– مستثنی

– منادی

– استفعال تنازع

– اضافه

– اعراب جمله و احکام آن و دیگر مباحث

لازم به تذکر است منابع این درس کتب ۱، ۲ و ۳ موجود در دانشکده می باشد.

تمرین صرف و نحو (۱)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: انجام تمرینات در محدوده و سطح صرف و نحو (۱) بمنظور احاطه قواعد صرفی و نحوی.

شرح درس:

تمرین در محدوده صرف و نحو (۱) که حول کتب ۱، ۲ و ۳ موجود می باشد.

تمرین صرف نحو (۲)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تمرین صرف و نحو (۱)

هدف: انجام تمرینات در محدوده و سطح صرف و نحو (۲) به منظور احاطه قواعد صرفی و نحوی

شرح درس:

— تمرین در محدوده صرف و نحو (۲) که حول کتب ۴ و ۵ موجود می باشد.

صرف و نحو یا تمرین

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: صرف (۱) و نحو (۱)

هدف: هدف از این درس ادامه صرف و نحو که در نیمسال اول تدریس گردیده و انجام تمرینات مربوط

به آنها می باشد.

شرح درس:

— این درس بر مبنای کتب ۴ و ۵ و ۶ موجود در دانشکده تدریس می گردد.

تاریخ ادبیات معاصر

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : هدف از این درس آشنایی دانشجویان با تحول و تطور ادبیات از نظم و نثر در دوره معاصر می‌باشد.

شرح درس :

- بررسی اوضاع سرزمینهای عربی به هنگام حمله ناپلئون به مصر
- بیان عوامل نهضت
- بیان چگونگی مدارس و چاپخانه‌ها
- بررسی خصوصیات و میراث ادب معاصر
- موضوعات و اغراض شعر معاصر
- بررسی شرح حال آثار معروفترین شعراء و نویسندگان معاصر مصر ، لبنان ، تونس ، الجزایر ، مراکش ، فلسطین ، عراق ، عربستان سعودی و غیره .

متون نظم و نثر معاصر

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: هدف این درس آشنائی دانشجویان با متون ادبی نظم و نثر و اصطلاحات و شیوه تفکر
متون معاصر می باشد.

شرح درس:

— کزیده‌هایی از:

احمد شوقی، بارودی، حافظ ابراهیم، ابوشبکه، ترارقبانی، عبدالوهاب بیاتی، ابوالقاسم
شابی، خلیل مطران، ابراهیم طوقان، احمد قنديل معروف رصافی، و عباس محمود عسّاد
عمو ابوریسه و نظایر آنها

— بررسی آثاری از نویسندگان:

طه حسین، سیدجمال‌الدین، علامه امینی، علامه طباطبائی، عبدالمجید جلون، امین مشرق
توفیق الحکیم، ناصیف یازجی، ابراهیم یازجی، نجیب حداد، مصطفی کامل، سلیمان بستانی
احمد زعول، عبدالرحمان بدوی، توفیق فواد و نظیر آنها.

مکالمه (۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: هدف این درس آموزش تکلم به زبان عربی می باشد.

شرح درس:

— برنامه ریزی جهت تعیین سرفصلهای این درس با نظر استاد مربوطه و تایید گروه آموزش

دانشکده و حول کتب ۱، ۲ و ۳ موجود در دانشکده می باشد.

انشاء (۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف:

هدف این درس کتابت و نوشتن به زبان عربی میباشد. مراجعه به کتبی که دارای موضوعات مختلف از نیازمندیهای روز می باشد ضروریست. این درس حول کتب ۱، ۲، ۳ موجود است.

شرح درس:

مراجعه به کتبی که دارای موضوعات مختلف از نیازمندیهای روزمره می باشد و بررسی آنها بانظن و راهنمایی استاد مربوطه.

« لازم به تذکر است این درس حول کتب ۱، ۲، ۳ موجود در دانشکده می باشد »

آزمایشگاه زبان (۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: ندارد

هدف: هدف این درس تقویت حضور ذهن و تمرکز حواس و بالابردن سطح توان تلفظ و محاوره بسه

جهت دادن پاسخ سریع به سئوالات بطور شفاهی در زبان عربی می باشد.

شرح درس:

– استفاده از نوارهای آموزشی موجود در مرکز حول کتبه ۳،۲،۱ در لابراتوار زبان

– آموزش اصول جمله بندی و مکالمه

– آموزش و کار عملی در رابطه با جزئیات زبان عربی که حین مکالمه بتوانند آنها را بخوبی

تلفظ کنند از قبیل: مفعولات، منصوبات، کار روی جملات اسمیه و فعلیه و...

فن ترجمه

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: هدف این درس آشنایی با روش ترجمه از عربی به فارسی و بالعکس می باشد که با در نظر

گرفتن رموز و شیوه های انتقال مفاهیم هر یک از دو زبان بیکدیگر عملی میگردد.

شرح درس:

— ترجمه جمله های ساده

-- ترجمه جمله های مرکب

— ترجمه جمله های ادبی و سیاسی و اقتصادی روز

— رعایت فن ترجمه در هر زبان *

ترجمه از عربی به فارسی و بالعکس

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: هدف از این درس بالا بردن توانایی خواندن و فهم متون عربی می باشد.

شرح درس: مطالب این درس با نظر استاد مربوطه انتخاب و ارائه می گردد بطوری که مطالب ذیل را

شامل می گردد:

- ترجمه جملات ساده
- ترجمه متون روزمره
- ترجمه متون سیاسی
- ترجمه متون فنی دیگر
- آهوزش ترجمه همزمانی.

متون نظم و نثر دوره عباسی

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: هدف این درس آشنایی دانشجویان با تحول و تشویر ادب از نظم و نثر و علل این تحول در دوره

عباسی می باشد.

شرح درس:

- بیان وضع سیاسی عباسیان هنگام حمله های هلاکوخان به بغداد

= = = = = بیان وضع اجتماعی

= = = = = بیان وضع ادبی

- بررسی ادب عرب در دوره فترت و ذکر خصوصیات این ادب از شعر و نثر

- بررسی آثار و افکار و سبک معروفترین شعراء و نویسندگان دوره عباسی هنگام حمله هلاکوخان

به بغداد از قبیل: بوصیری، محیی الدین عبداللہ ظاہری، تاج الدین بن اشیر، شهاب الدین حلبی

قلفشندی، جمال الدین وطوطوداود انطالی و ..... .

مقون نظم و نثر دوره جاهلی

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: هدف این درس آشنایی دانشجویان با مقون نظم و نثر شاعران و نویسندگان دوره جاهلی

می باشد.

شرح درس:

– بررسی گزیده‌هایی از اشعار اخلاقی زیر:

بوصیری، ابن وردی، صفی‌الدین حلی، شاب‌ظریف، ابن حجه حفری، ابن معتب‌نوق،
عبدالقنی بایلسی و...

– بررسی برگزیده‌هایی از آثار اخلاقی و ادبی‌نویسندگان زیر:

تاج‌الدین ابن انیر، فلکشندی، نوییری، بهاء‌الدین عاملی، ملاصدر، جاج خلیفه مسبوطی،
ابن خلکان، قزوینی، ابن خلدون، ابوالفداء، فیروزآبادی، ابن بطوطه زیری و...

فنون بازپرسی از زندانیان جنگی

تعداد واحد : ۲

نوع واحد : نظری و عملی

پیشنیاز : -

هدف : آشنایی دانشجویان با اصطلاحات نظامی به زبان عربی و کاربرد اصطلاحات مذکور در بازپرسی از

اسراء جنگی و ...

شرح درس :

بمنظور اجرای این درس کتاب بازپرسی از اسراء جنگی موجود در دانشکده در نظر گرفته شده است بطوریکه دانشجویان ضمن بررسی کاربرد اصطلاحات نظامی در زمینه بازپرسی و آشنایی با فنون بازپرسی از اسراء جنگی و کسب اطلاعات در رابطه با رسته های مختلف نظامی عملاً " مکالماتی را در این زمینه اجرا خواهند نمود .

- بررسی منطقه عملیات

- بازپرسی از پرسنل دارای رسته های مختلف نظامی در زمینه موضع و منطقه عملیاتی

- بازپرسی از پرسنلی که دارای رسته پیاده می باشند (بازپرسی از نفر تفنگدار)

- بازپرسی از جنگجویان غیر نظامی (پارتیزانها، چریکها)

- بازپرسی در مورد ترتیب نیرو

- بازپرسی از گشتی شناسایی

- بازپرسی در زمینه رسته مخابرات (ارتباط)

بیان شفاهی داستان (۱)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: هدف از این درس تمرین بیان شفاهی متون عربی در جهت تسلط هر چه بیشتر با این زبان

مسی باشد.

شرح درس:

(مطالب این درس با نظر استاد مربوطه معرفی و به دانشجوی ارائه می‌گردد و پس از مطالعات

مقتضی روی آن توسط دانشجو در کلاس بازگو و اشتباهات کوشزد و بررسی می‌گردد.)

تلخیص متون (۱)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: هدف بالابردن سطح توانایی و تسلط دانشجویان به زبان عربی می باشد.

شرح درس: مطالب این درس با نظر استاد مربوطه تهیه و ارائه می گردد به این صورت که در ایمن درس چگونگی فن خلاصه نویسی متون و روشهای گوناگون آن آموزش داده می شود سپس متون ساده ای در اختیار دانشجو قرار داده و از او خواسته می شود آموزشهایی را که فراگرفته است روی آنها پیاده نماید.

روش تدریس عربی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: هدف از این درس این می‌باشد که دانشجویان بتوانند آموخته‌های خود را در جهت تسلط یافتن

بیشتر به این رشته به زبان بیاورند.

شرح درس:

دانشجویان این رشته دو سال آخر دوره تحصیلی خود موظفند زیر نظر یکی از اساتید خود علاوه بر آموزش روش تدریس عربی در دبیرستان‌ها عملاً " زبان عربی را تدریس کنند همچنین دانشجویان بایستی تحت نظارت گروه آموزشی بصورت کارورزی در یکی از - قسمتهای ترجمه اداره و یا رسانه‌های عمومی عملاً " جهت ترجمه و مکالمه اقدام نمایند تا نحوه فراگیری زبان عربی آنها ارزیابی شود.

(لازم به تذکر است که گرفتن دانشنامه لیسانس منوط به گذراندن این درس می‌باشد)

مکالمه (۲)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: مکالمه (۱)

هدف: هدف این درس قادر ساختن دانشجویان در جهت تکلم به زبان عربی می‌باشد.

شرح درس:

(مطالب این درس حول کتب ۴ و ۵ و ۶ موجود در دانشکده می‌باشد که با برنامه ریزی

استاد مربوطه و تایید شورای آموزشی دانشکده ارائه می‌گردد)

انشاء (۲)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: انشاء (۱)

هدف: هدف از این درس قادر ساختن دانشجویان به کتابت زبان عربی می باشد.

شرح درس:

مطالب این درس حول کتب ۴، ۵ و ۶ موجود در دانشکده و در ادامه درس انشاء (۱)

با نظر استاد مربوطه تدریس می گردد.

آزمایشگاه زبان (۲)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: آزمایشگاه (۱)

هدف: هدف از این درس همانطور که در درس آزمایشگاه زبان (۱) توضیح داده شد تقویت حضور ذهن و تمرکز حواس و بالابردن سطح توان تلفظ و محاوره به جهت دادن پاسخ سریع به سئوالات بطور شفاهی در زبان عربی می‌باشد.

شرح درس: (شرح این درس همان است که در آزمایشگاه زبان (۱) توضیح داده شد البته بصورت پیشرفته‌تر).

— آموزش اصول جمله‌بندی و مکالمه

— آموزش و کار عملی در رابطه با جزئیات زبان عربی که حین مکالمه بتوانند آنها را بخوبی

تلفظ‌کنند از قبیل: مفعولات، منصوبات، کار روی جملات اسمیه و فعلیه و.....

قرائت متون کلامی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: هدف این درس آشنایی با متون کلامی و اصطلاحات و الفاظ این علم بزرگان عربی

در اسلام می باشد.

شرح درس:

– الهیات

– مبدا و معاد

– اعتقادات

– نبوت

– امامت

مباحث صرف و نحو (۲)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: مباحث صرف و نحو (۱)

هدف: هدف این درس تحقیق در مباحث صرفی و نحوی در سطح عالی تحقیقی است با توجه به اینکه دانشجویان در طول سالهای گذشته مسائل مهمی از بحث صرف و نحو را خوانده و بررسی کرده‌اند، شایسته است، در این سال به تحلیل متون صرفی و نحوی بپردازند، و با منابع مهم آن آشنا شوند.

شرح درس:

— مطالب این درس حول کتب ۶، ۷، ۸ موجود در دانشکده می‌باشد در ضمن دانشجویان می‌توانند مسائل صرفی را تحقیق نموده و بصورت کنفرانس یا مقاله ارائه نمایند.

مکالمه (۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: مکالمه (۲)

هدف: هدف از این درس قادر ساختن دانشجویان به تکلم زبان عربی می‌باشد.

شرح درس:

مطالب این درس حول کتب ۷ و ۸ موجود در دانشکده می‌باشد که با نظر و توسط استاد مربوطه

برنامه‌ریزی و سپس از تایید گروه آموزشی دانشکده تدریس می‌گردد.

انشاء (۳)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: انشاء (۱)

هدف: هدف از این درس ادامه آموزش کتابت بزبان عربی می باشد.

شرح درس:

(سرفصلهای این درس توسط استاد مربوطه و در سطح کتب ۷ و ۸ موجود در دانشکده

تهیه و تدریس می گردد.)

آزمایشگاه زبان (۳)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: عملی

پیشنیاز: آزمایشگاه زبان (۲)

هدف: این درس در ادامه درس آزمایشگاه زبان (۱) و (۲) و به منظور کاملتر کردن آن آموزشها می باشد.

شرح درس:

– استفاده از نوارهای آموزشی مربوطه حول کتب ۱، ۲ و ۳ در لابراتوار زبان و در ادامه دروس

آزمایشگاهی قبل می باشد.

روزنامه ها و مجلات عربی

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: هدف این درس آشنایی دانشجویان با اصطلاحات روزمره زبان عربی در جهت افزایش توانایی

مکالمه و کتابت آنان می باشد.

شرح درس:

– بررسی مجلات و روزنامه های عربی منتشره در ایران و کشورهای عربی با نظر استاد مربوطه.

ادب سیاسی در اسلام

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: هدف این درس آشنایی با آثار شعرا و نویسندگانی که مبنای سیاسی آنان بر دیگر جوانب غلبه دارد می‌باشد زیرا این آثار در تحول اسلام و فرق مذاهب اسلامی نقش عظیمی داشته است.

شرح درس:

- تعریف ادب سیاسی و فرق آن با ادب متعهد
- عصر رسول اکرم (ص)
- شروع ادب سیاسی
- اشعاری که در غزوات بین شعرای اسلام و شعرای قریش در بدر، احد، خندق و سایر غزوات و جنگها در مقابل یکدیگر سروده میشود.
- عصر خلافت
- فتوحات
- عصر امام علی (ع)
- اشعاری که عراقیان و شامیان در مقابله با یکدیگر سروده‌اند
- اشعاری که در جنگ جمل، صفین و نهروان از ناکشین و مارقیین رسیده است
- اسناد دیگر شعرای شیعه در مقابل شعرای بنی‌عباسی.

ادبیات متعهد

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: هدف آشنایی دانشجویان با یکدوره از آثار و متون ادب متعهد در اسلام می‌باشد.

شرح درس:

– تعریف ادب متعهد (شعر و نثر)

– نمونه‌هایی از اشعار شاعرانی چون:

حسان ابن ثابت ، فرزدق کمیت بن زید در هاشمیات ، دعبل خزائی ، سید اسماعیل حمیری ،

علویات ابن الحدید .

– اشعار عرفانی و مراثی مانند:

قصیده برده ، ابن نباته ، ابن مجه ، دریک الجن حص ، شریف رضی .

زبان خارجه تخصصی (۱)

تعداد واحد : ۳

نوع واحد : نظری

پیشنیاز : ندارد

هدف : از آنجا که دانشجویان رشته زبان و ادبیات عربی باید از نحوه تفکر غربیان و تحقیقات ایشان پیرامون جهان اسلام و ادبیات عربی آگاهی داشته باشند و نیز از آنجا که ورود به دوره فوق لیسانس و دکتری متضمن دانستن زبان خارجه بحد عالی است لذا علاوه بر واحدهای عمومی زبان خارجه این درس ارائه گردیده است .

شرح درس :

(فهرست ریز مطالب زبان خارجه پس از فراگیری واحدهای عمومی طبق برنامه نیمسال تنظیم شده و کتاب انتخابی بصورتی^{است} که حداقل یک مرحله مقدماتی کامل را فراگرفته باشند .)

زبان خارجه تخصصی (۲)

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: زبان خارجه تخصصی (۱)

هدف: هدف این درس در زبان خارجه تخصصی (۱) توضیح داده شده است

شرح درس:

(این درس در ادامه زبان تخصصی (۱) و بصورت کاملتر ارائه می‌گردد)

نقد ادبی

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: هدف این درس آشنایی با نقد ادبی در زبان عربی و متون ادبی و شیوه‌های مختلف نقد می‌باشد.

شرح درس:

– تعریف و تحلیل نقد ادبی

– بیان عناصر ادب (عاطفه، معنی، اسلوب، خیال و غیره...)

– تاریخ نقد در جاهلیت:

نقد در عراق و شام، نقد در عصر عباسی، بررسی نقد، نقادانی چون ابن قتیبه، ابن المنذر،

قدامه بن جعفر و مانند اینها.

– بررسی مذهب بدیع و نشأت نقد منهجی

– مقیاسهای نقد

– موازنه بیان شعرا.

متون تاریخی و جغرافیایی

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: هدف آشنایی مستقل و گسترده دانشجویان با متون تاریخی و جغرافیایی دوره‌های مختلف

اسلامی می‌باشد.

شرح درس:

– گزیده‌هایی از:

تاریخ طبری، اخبار طوالت دینوری، فتوح البلدان بلاذری و نظایر آنها.

– در بخش متون جغرافیایی گزیده‌هایی از:

رجه ابن بطوطه، ابن خبیر، البلدان یعقوبی، احسن القاسم مقدسی، جذره المقتبین حمیدی

معجم البلدان یا قوت حموی و نظیر آنها.

آشنایی با اوضاع معاصر کشورهای اسلامی

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: هدف این درس بالا بردن سطح آشنایی و آگاهی دانشجویان با اوضاع کشورهای عربی-عربی علی‌الخصوص آنچه مربوط به مسائل نهفت‌های اسلامی، و مقاومت اسلامی در مقابل غربزدگی و استعمارگری و وابستگی سیاسی و اقتصادی و فرهنگی خواهد بود.

شرح درس:

— آغاز ورود استعمارگران به جهان اسلام و سلطه اقتصادی آنان بر کشورهای اسلامی و وضع

کشورهای اسلامی در آغاز قرن نوزدهم میلادی.

— عکس‌العمل‌های مردم مسلمان در مقابل سلطه استعمارگران

— وابستگی مطلق و خودباختگی

— میانه روی و گرایش‌های لیبرالی

— مقارنت اسلامی اصیل.

(این مطالب اولاً " در مورد کشورهای عربی بررسی میشود و سپس در مورد ایران و بعد

از آن در مورد شبه قاره هند و جنوب شرقی آسیا بررسی خواهد شد. و البته در این قسمت

از مجلات مختلف ادبی، سیاسی و اقتصادی هم کمک گرفته و استفاده خواهد شد.)

متون حدیث و نهج البلاغه

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: هدف از این درس آشنایی با حدیث و نهج البلاغه با تحلیل و دقت کامل می باشد.

شرح درس:

– خطب مهم نهج البلاغه

– احادیث نبوی و ائمه اطهار در مورد موضوعات مختلف.

قرائت متون عقلی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: هدف از این درس آشنایی با متون عقلی و اصطلاحات این علم بزبان عربی می‌باشد.

شرح درس:

– الهیات خاصه

– مباحث وجود

قرائت متون فقهی

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: هدف این درس آشنایی با متون فقهی بزبان عربی و اصطلاحات این علم می باشد.

شرح درس:

(با توجه به موضوعات مربوط به درس مورد نظر ، منابع ، توسط استاد برنامه ریزی شده

و پس از تایید از طرف گروه آموزشی دانشکده اجرا میگردد.)

تلخیص متون (۲)

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: تلخیص متون (۱)

هدف: هدف این درس آشنایی دانشجویان با خلاصه نویسی متنهای ادبی، سیاسی، فرهنگی و

... می باشد.

شرح درس:

— در ادامه درس تلخیص متون (۱) متون ادبی تر و مشکلتری توسط استاد انتخاب و به

دانشجو ارائه شده و از او خواسته میشود که فن خلاصه نویسی را روی متون تحویل

شده اعمال نمایند و آنرا خلاصه نویسی کنند.

(باید متذکر شد که در این مرحله از تلخیص متون دانشجو بایستی تمرینات زیادی انجام

دهد تا در این فن از تسلط کافی برخوردار گردد.)

قرائت و ترجمه و تجوید قرآن کریم

تعداد واحد: ۲

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: هدف از این درس قرائت و ترجمه صحیح قرآن می‌باشد و از طرف دیگر در این درس به قرائتهای

واجبه از قبیل نماز، قرائت قرآن و به مسائلی که فقها در این مورد عنوان کرده‌اند توجه می‌شود.

شرح درس:

— شناخت مخارج صرف

— وقف و بخصوص وقف به حرکت و وصل به سکون

— ادغام

— مدهای واجب

— همزه وصل و قطع و نظایر اینها •

مقدمات تفسیر قرآن کریم

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: فهم قرآن و چگونگی درک و استنباط صحیح از آیات مبارکه قرآن کریم را جهت فهم بیشتر

زبان عربی به دانشجو می‌آموزد.

شرح درس:

– تاریخ تدوین تفسیر

– نفوذی رای در تفسیر

– مکتب صوفیه

– مکتب فلاسفه

– نمونه‌هایی از تفاسیر قرآن

– تعریف تفسیری قرآن

– تعریف علم قرآنی

– تعریف لغوی تفسیر

– معنی اصطلاحی تاویل

– اسباب نزول قرآن

– قرائت و قراء سببه قرآن

– تفسیر آیات و چگونگی آن

– حکم و متشابه

– ظہر و بطن آیات

– نسخ و بندا

– علومی که مفسر باید بداند.

علوم قرآنی

تعداد واحد: ۳

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: هدف از این درس آشنایی کلی و تا حدی مختصر و مفید با علوم قرآنی می باشد.

شرح درس:

"مثالب این درس با نظر استاد مربوطه از روی کتبی که در این زمینه نگاشته شده

است تهیه و ارائه می گردد."

جواهرالبلاغه (در معانی و بیان)

تعداد واحد: ۴

نوع واحد: نظری

پیشنیاز: ندارد

هدف: آموختن معانی و بیان

شرح درس:

کتاب جواهرالبلاغه در معانی و بیان به تعداد ۴ واحد منظور شده است که مطالب

آن بنا به تشخیص استاد انتخاب و تدریس می‌گردد.

جمهوری اسلامی ایران
وزارت فرهنگ و آموزش عالی

بسم تعالی

تاریخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۵

شماره ۱۱۲/۲۶۶۲

دستورالعمل اجرایی موضوع کاهش سقف واحدهای درسی
دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد
مصوب جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۲

- ۱- گروه‌های برنامه ریزی موظفند حداکثر ظرف مدت ۶ ماه برنامه‌های مصوب مربوط به خود را بازنگری کرده و سقف واحدها را تا حد مجاز کاهش دهند.
- ۲- برنامه‌های اصلاح شده از تاریخ ابلاغ، برای دانشجویانی که از این تاریخ به بعد وارد دانشگاه می‌شوند لازم الاجرا است.
- ۳- دانش‌جویان شاغل به تحصیل می‌توانند بر اساس سقف تعیین شده در برنامه جدید، به تشخیص گروه آموزشی مؤسسه ذی ربط و با رعایت شرایط زیر فارغ التحصیل شوند:
  - ۳-۱: واحدهای درسی الزامی دوره را اعم از عمومی، پایه، اصلی و تخصصی تا سقف مجاز در برنامه جدید، گذرانده باشند.
  - ۳-۲: برای رشته‌هایی که هنوز برنامه جدید آنها ابلاغ نشده است، سقف واحدها در دوره کارشناسی برای رشته‌های فنی و مهندسی ۱۴۰ واحد و برای سایر رشته‌ها ۱۲۵ واحد و برای دوره کارشناسی ارشد ۲۲ واحد است.
  - ۳-۳: آن دسته از دانشجویانی که در مشمول بند ۳-۱ قرار نمی‌گیرند یعنی تعداد واحدهای گذرانده شده آنها کمتر از حد مجاز است، می‌توانند از نیمسال تحصیلی بعد کمبود واحدهای درسی خود را تا سقف تعیین شده برابر برنامه جدید بگذرانند، در این صورت:
    - الف: کلیه واحدهای گذرانده شده قبلی دانشجوی، حتی اگر در برنامه جدید حذف شده باشد، پذیرفته می‌شود.
    - ب: در سہائی که در برنامه جدید با تعداد واحد کمتر یا بیشتر عرضه شده‌اند و دانشجویان در سہارا قبلاً گذرانده است، بر اساس همان تعداد واحد گذرانده شده از وی پذیرفته می‌شود و نیازی به گذراندن واحدهای اضافی برای آن دروس را ندارد.
    - ج: گذراندن در سہائی از برنامه قدیم که در برنامه جدید حذف شده است، برای دانشجویانی که آن دروس را نگذرانده‌اند الزامی نیست.
    - د: برای فراغت از تحصیل در دوره‌های کاردانی، کارشناسی، کارشناسی ناپیوسته و کارشناسی ارشد پیوسته گذراندن کلیه دروس عمومی (مصوب جلسه ۲۸۲ مورخ ۱۳۷۲/۶/۲۰ شورای عالی برنامه ریزی) الزامی است.

مقرر جلسه ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی، مورخ ۱۳۷۲/۱۱/۲۲ در مورد دستورالعمل اجرایی کاهش سقف واحدهای درسی دوره‌های کاردانی، کارشناسی و کارشناسی ارشد صحیح است جهت اجرا ابلاغ شود.

دکتر سید محمد رضا چاشمی کلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم وزارت فرهنگ و آموزش عالی و

معاونت محترم آموزشی وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و

رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی

خواهشمند است دستور فرمائید به واحدهای مجری ابلاغ نماید.

سید محمد کاظم نائینی

مدیر ای عالی برنامه ریزی

۴۲۲

تاریخ: ۱۳۷۲/۱۱/۲۲

شماره: ۲۲/۲۶۴۹

پیوست:

بیمه‌بانی

جمهوری اسلامی ایران
دانشگاه فرهنگستان آموزش عالی

حداقل و حداکثر واحدهای درسی درمقاطع مختلف آموزش عالی
(مصوبات جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ مورخ ۱۳۷۲/۱۰/۲۵ و ۱۳۷۲/۱۱/۹)

شورای عالی برنامه ریزی

شورای عالی برنامه ریزی به پیشنهاد گروههای برنامه ریزی و براساس بازنگری روی برنامه‌های آموزشی، حذف، ترمیم ناموفق و واحدهای غیرضرور و انجام شاخه‌ها در بعضی از رشته‌های تحصیلی، حداقل و حداکثر واحدهای درسی مقاطع مختلف آموزش عالی را به شرح زیر تصویب کرد این مصوبات از تاریخ تصویب قابل اجرا است و به موجب آن مصوبات قبلی لغو می‌گردد.

۱- دوره‌های کارشناسی حداقل ۶۷ و حداکثر ۷۲ واحد
۲- دوره‌های کارشناسی حداقل ۱۳۰ واحد و حداکثر ۱۳۵ واحد (برای رشته‌های مختلف فنی و مهندسی حداکثر ۱۴۰ واحد)

۳- دوره‌های کارشناسی ناپیوسته حداقل ۶۵ و حداکثر ۷۰ واحد

۴- دوره‌های کارشناسی ارشد ناپیوسته حداقل ۲۸ و حداکثر ۳۲ واحد (که از این تعداد ۴ تا ۱۰ واحد اختتام به پایان نامه دارد).

۵- دوره‌های کارشناسی ارشد پیوسته حداقل ۱۷۲ و حداکثر ۱۸۲ واحد

۶- دوره‌های دکتری Ph. D. حداقل ۴۲ و حداکثر ۵۰ واحد (که از این تعداد ۱۶ تا ۲۰ واحد می‌تواند اختتام به رساله داشته باشد).

در این صورت:

الف: گروه‌های برنامه ریزی موظف اند کلیه برنامه‌های مصوب رشته‌های مربوط به خود را بررسی کرده و با حذف واحدهای غیر ضرور، سقف واحدها را در مقاطع مختلف تحصیلی به سطح تعیین شده فوق کاهش دهند.

ب: این تقلیل واحدها و برنامه‌های جدید برای دانشجویان ورودی سالهای تحصیلی ۱۳۷۲-۷۳ و بعد از آن قابل اجرا است.

ج: دانشجویان ورودی قبل از ۱۳۷۲ نیز می‌توانند وضعیت تحصیلی خود را با برنامه جدید تطبیق دهند، در این صورت تطبیق واحدها و ترمیم با برنامه‌های جدید حسب مورد برعهده شورای آموزشی گروه یا کمیته تحصیلات تکمیلی مؤسسه ذیربط است.

رای صادره در جلسات ۲۹۱ و ۲۹۲ شورای عالی برنامه ریزی در خصوص تقلیل واحدهای درسی در مقاطع مختلف تحصیلی صحیح است به برنامه اجرا گذارده شود.

دکتر سید محمد عرفان‌هاشمی گلپایگانی

وزیر فرهنگ و آموزش عالی

رونوشت: معاونت محترم آموزشی وزارت فرهنگ و آموزش عالی
معاونت محترم وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی
و رئیس محترم دانشگاه آزاد اسلامی
خواهشمند است به واحدهای مجری ابلاغ فرمائید.

سید محمد کاظم نائینی

دبیر شورای عالی برنامه ریزی

۲۱۹